БЕКИТЕМИН
Кыргыз билим берүү
академиясынын президенти,
п.и.д., проф. Н.К. Дюшеева
____
_______________ 2024-ж.

Исакова Светлана Турдубековнанын «5-8-класстарда кыргыз адабиятын окутууда окуучулардын кеп маданиятын өстүрүүнүн методикасы» аттуу темадагы 13.00.02 – окутуунун теориясы жана методикасы (кыргыз адабияты) адистиги боюнча кандидаттык экзамендин кошумча программасы

Кошумча программанын мазмуну

Программада жалпы билим берүүчү орто мектептерде окутулуп жаткан кыргыз адабияты сабагынын натыйжалуулугун арттыруунун методикалык шарттарын азыркы талаптарга ылайык аныктоо жана аны ишке ашыруунун ык-жолдорун, каражаттарын иштеп чыккан. Кыргыз адабияты сабагына коюлуп жаткан азыркы таанып-билүүчүлүк, өнүктүрүүчүлүк, тарбиялык жана билим берүүчүлүк талаптарды ачып караган.

Сабактын натыйжалуулугун өркүндөтүүнүн негизги методикалык шарттары катары сабактын стратегиясын аныктап, билим берүүнүн жаңы парадигмаларын сабакта колдонгон, окуучулардын билим алуу көндүмдөрүн жакшыртууну жана интеграциялык окутууну көрсөткөн.

Изилдөөдөн алынган жыйынтыктар, алар боюнча иштелип чыккан методикалык сунуштардын алгылыктуулугу атайын уюштурулган педагогикалык эксперименттик иш-аракеттер аркылуу сыноодон өткөрүлгөн. Анын жыйынтыгы боюнча ишке айрым толуктоолор киргизилип, практикада колдонууну сунуштаган.

Аталган кошумча программа бүгүнкү күндө орто мектептерде кыргыз адабияты сабагын окутуу методикасы илими үчүн актуалдуу, себеби азыркы жаштардын басымдуу бөлүгүнүн кыргыз адабиятын сабагына кызыгуусунун

солгундашынын бир булагы- ааламдашуу процессинин активдештирилишинен улам маалымдоо технологияларын өркүндөтүүнү, анын максат-милдетин окуучулардын билим алууга болгон даярдыктарын жогорулатууга багыттоону талап кылат.

Кандидаттык экзаменди тапшыруу үчүн суроолор
13.00.02 - окутуунун теориясы жана методикасы (кыргыз адабияты) адистиги боюнча

1. «Компетенттүүлүк», «изилдөөчүлүк компетенттүүлүк» түшүнүгүн чечмелөө.
2. «Изилдөөчүлүк компетенттүүлүк» түшүнүгүн чечмелөө боюнча кандай изилдөөлөр бар.
3. Тексттин жанрларын өзгөртүп айтып берүү ишмердүүлүгү.
4. Окуучунун текстен окуган троптун жөнөкөй түрлөрүн (салыштыруу,эпитет, метафора, гипербола) билүү деңгээли.
5. Окуучунун окулган чыгарманын негизинде макала, баяндама, дил баян,эссе, доклад жазуусу.
6. Көркөм тексттин тилиндеги стилдик каражаттарды түшүнө билиши.
7. Тексттеги түшүнүксүз сөздөрдү сөздүктөр аркылуу таба алышы.
8. Текстеги автордук ойду кеңири кылып (кошумчалап), же кыскартып айтып берүү ишмердүүлүгү.
9. Текст боюнча план (жөнөкөй жана татаал) түзүүсү ж.б.
10. Кеп (речь) деген эмне?
11. «Кеп маданияты» деген түшүнүккө берген жообуңар?
12. Инсандын жалпы маданияттуулук, инсандык деңгээлинде кеп маданиятынын алган орду кандай?
13. Окуучулардын кеп маданиятын өнүктүрүүнүн максаты эмнеде?
14. Кептин тууралыгын кандай түшүнөсүң?
15. Кептин тазалыгынын чен-өлчөмдөрү кайсылар?
16. Кеп маданиятынын этаптары (баскычтары) кайсылар?
17. Сөз байлыгын байытуу эмнелерге көз каранды?

18. Окуучулардын изилдөөчүлүк компетенттүүлүктөрүн өнүктүрүү боюнча анкета жүргүзүлдүбү?
19. Окуучуларды изилдөөчүлүк компетенттүүлүктөрүн калыптандырууда кандай принциптерди аныктоо зарыл.
20. Окуучулардын изилдөөчүлүк компетенттүүлүктөрүн калыптандырууда кандай методдорду колдондуңар?
21. Педагогикалык жана билим берүү технологиясы.
22. Кыргызстанда технология боюнча кимдин изилдөөлөрү бар?
23. Изилдөөчүлүк компетенттүүлүктөрүн калыптандыруунун каражаттары кандай?
24. Изилдөөчүлүк компетенттүүлүктөрүн калыптандыруунун методдору кайсылар?
25. «Курманбек» эпосундагы каармандардын образы.
26. Ж.Баласагындын "Кут алчу билим" чыгармасынын тарбиялык мааниси.
27. Ар бир катышуучунун чыгармачылык ой жүгүртүүсүнө түрткү берүүчү жаңы идеяларды жаратууга багытталган топтук иштин адистештирилген ыкмасы.
28. Проблемалык окутуунун баскычтары?
29. Окуучулардын изилдөөчүлүк компетенттүлүктөрүнүн калыптанышынын деңгээлдери.
30. Жалпы дидактикалык принциптер кайсылар?
31. Окуучулардын изилдөөчүлүк компетенттүүлүктөрүн калыптандыруунун критерийлеринин көрсөткүчтөрү.
32. Кыргыз адабиятын окутуу процессинде окуучулардын кеп маданиятын өнүктүрүүнүн жолдору.

Негизги адабияттар

1. Абдраимов К.А. 5-класста кыргыз тилин окутууда көркөм текст аркылуу окуучуларды кеп маданиятына үйрөтүү [Текст] /: пед. илим. кан. деген окумуш. даражаны из. үчүн жазыл дисс. авторефераты. К.А.Абдраимов. 13.00.02. – Бишкек, 2019. – 20 б.

2. Абдувалиев, И. Кыргыз тили сабактарында байланыштуу кепти окутуу [Текст]: И. Абдувалиев, Т. И. Иматов. – Бишкек: 2001. – 40 б.
3. Абдухамидова Б. Кыргызча кеп адеби [Текст] / Б. Абдухамидова. – Бишкек, 2007. – 108 б.
4. Акишина, А. А. Русский речевой этикет [Текст]/ А. А. Акишина, Н. И. Формановская. – М.: Рус. яз. 1983. – 181 с.
5. Алексеева М.М. Методика развития речи и обучения родному языку дошкольников: Учеб. пособие для студ. высш. и сред, пед. учеб. заведений. 3-е изд., стереотип. [Текст] / Алексеева М.М., Яшина В.И. – М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 400 с.
6. Алымов Б. Кыргыз совет адабиятын окутуунун методикасы. Жогорку окуу жайларынын студенттери үчүн окуу китеби [Текст] / Б.Алымов. – Ф.: «Мектеп», 1981. – 219 б.
7. Алымов Б. «Биздин адабиятты» 7-класста окутуу [Текст] / Б.Алымов. – Ф.: Мектеп, 1983. – 250 б.
8. Алымов Б. Аалы Токомбаевдин чыгармаларын окутуу [Текст] / Б. Алымов.– Ф.: Мектеп, 1976. –188 б.
9. Алымов Б. Жогорку класстарда жазуу жумуштарын жүргүзүүнүн айрым маселелери [Текст] / Б.Алымов. – Ф.: 1968
10. Алымов Б. Кыргыз адабияты. 7-кл. Жалпы билим берүүчү мектептер үчүн окуу китеби. 3-бас. [Текст] / Б.Алымов, А.Муратов – Б.: 2021. – 400 б. https://kitep.edu.gov.kg/ru/view/487
11. Алымов Б. Кыргыз адабияты. Орто мектептин 7-классы үчүн хрестоматия окуу китеби. 1-бас. [Текст] / Б.Алымов, А.Муратов. – Б.: Педагогика, 2000. – 90-б. 400 б. https://kitep.edu.gov.kg/kg/view/487
12. Алымов Б. Кыргыз адабиятын (1920-1990-ж.ж.) мектепте окутуунун илимий-методикалык негиздери: Педагогикалык илимдердин доктору деген окумуштуулук даражаны изденүү үчүн илимий доклад түрүндөгү диссертациянын автореферааты [Текст] / Б.Алымов. /13.00.02. – Б.: 1994. – 42 б.

13.Алымов Б. Кыргыз совет адабиятын окутуу методикасы. II китеп [Текст] / Б.Алымов. – Ф.: «Мектеп», 1991. – 310 б.

14.Алымов Б. Кыргыз совет адабиятын окутуунун айрым маселелери [Текст] / Б.Алымов. – Ф.: «Мектеп», 1976. – 286 б.

15.Алымов Б. Мектеп сочинениеси [Текст] / Б.Алымов. – Ф.: «Мектеп», 1982. – 111 б.

16.Аман кызы Б. Кыргыз адабиятынан жазуу жумуштарын жүргүзүүнүн жолдору [Текст] / Б.Аман кызы. – Б.: Айат, 2011. – 125 б.

17.Аман кызы Б. Мектепте адабиятты окутууда жазуу жумуштарын жүргүзүүнүн илимий-методикалык негиздери [Текст] /: пед. илим. кан. деген окумуш. даражаны из. үчүн жазыл дисс. авторефераты. Б.Аман кызы. 13.00.02. – Б.: 2008. – 25 б.

18.Асаналиев, Ү. Сөз – сөөлөт [Текст] / Ү.Асаналиев. – Бишкек: Бийиктик, 1999. – 410 б.

19.Голубков В.В. Методика преподавания литературы [Текст] / В.В.Голубков. – М.: Учпедгиз, 1962. – 490 с.

20.Гольдин, В. Е. Речь и этикет [Текст]: кн. для внеклассного чтения учащихся 7-8-классов / В. Е. Гольдин. – М.: Просвещение, 1983. – 109 с.

21.Давлетов, С. А. Байланыштуу речь. Көркөм окуу, анын негизи каражаты. [Текст] / С. А. Давлетов. – Бишкек, 1999. – 68 б.

22.Давлетов, С. А. Сөз маданияты жана ага коюлуучу талаптар [Текст] / С. А. Давлетов // Кыргызстан маданияты. – 1968. – 3-10-апр.

23.Давлетов, С. А. Сөз маданиятын өнүктүрүү ыкмалары [Текст] / С. А. Давлетов // Кыргызстан маданияты. – 1978. – 28-дек.

24.Давлетов, С. А. Эмне үчүн өнөр алды – кызыл тил? [Текст] / С. А. Давлетов // Ленинчил жаш. – 1977. – 11-июнь.

25.Дүйшеев, Ж. Мектепте көркөм окуунун методикасы [Текст] / Ж. Дүйшеев. – Бишкек, 2006. – 223 б.

26.Дүйшеев, Ж. Чечендик чебер искусство кантип жаралат? [Текст] / Ж. Дүйшеев. – Бишкек: КУУ, 2007. – 232 б.

27. Иманалиев К. Кыргыз адабиятын окутуу методикасынын орчундуу маселелери [Текст] / К.Иманалиев. – Ф.: «Мектеп», 1984. – 176 б.
28. Иманалиев К. Кыргыз адабиятын окутуунун методикасы [Текст] / К.Иманалиев. – Ф.: «Мектеп», 1976. – 250 б.
29. Кыргыз адабияты. Жалпы билим берүү уюмдарынын V-IX класстар үчүн предметтик стандарт [Текст] – Б.: 2018. – 30 б. http://edu.gov.kg/media/files/b8c8c261-6bf7-4cad-b632-f3f0b5032e20.pdf
30. Кыргыз адабиятынын программасы: Окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн билим берүү уюмдарынын V-IX класстары үчүн [Текст] / Түз.: С.Байгазиев, А.Муратов, Б.Абдухамидова, К.Акматов. https://edu.gov.kg/media/files/287e0cc9-785e-4922-8b4c-5d9037e308af.pdf
31. Муратов А. Адабиятты жаңыча окутуу: методдор, каражаттар жана иштелмелер [Текст] / А.Муратов, Б.Байсабаев. – Б.: 2010. – 72 б.
32. Муратов А. Дилбаян – дил сыры, тил сыны: Мугалимдерге, окуучуларга, абитуренттерге, студенттерге ж.б. кыргыз адабиятынан дил баян жазуу боюнча сунуштар жана кеңештер [Текст] / А.Муратов. – Б.: 2008. – 158 б.
33. Муратов А. Кыргыз эл педагогикасы: табияты, таралышы жана тарыхы. 1-китеп. [Текст] / А.Муратов. – Б.: «Турар», 2011. – 604 б.
34. Муратов А. Окуучулардын адабий-теориялык түшүнүктөрүн калыптандыруунун жолдору [Текст] / А.Муратов. – Б.: 2009. – 140 б.
35. Муратов А. Сочинение кандайча жазылат? [Текст] / А.Муратов. – Ф.: 1991

Филологиялык билим берүү
лабораториясынын башчысы,
педагогика илимдеринин кандидаты А.Б. Батыркулова

КАДРЛАР БӨЛҮМҮ
ОТДЕЛ КАДРОВ

Кол тамгасын тастыктаймын
КИИ КМ ЭСДКБнын
башкы адиси Н. Толонбекова
11. 11. 2024 ж.